

- N. B. : 1) All the questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate marks.

Q. 1. Answer the following. (Any Two)

1) Distinguish between -

a) Central bank and commercial bank.

b) Organised and unorganised money market.

2) Qualitative Credit Control measures.

3) Sources of public revenue.

4) Types of public debt.

[14]

Q. 2. Discuss the following. (any Two)

1) Progress of Indian commercial banks after nationalisation

2) Features of Indian Money Market.

3) Role of capital market in economic development.

[12]

Q. 3. Explain the following. (any Two)

1) Canons of taxation.

2) Causes of growth of public expenditure.

3) Burden of public debt.

[12]

Q. 4. Describe the following. (any Two)

1) Multiple credit creation process.

2) Functions of central bank.

3) Demerits of direct tax.

4) Recommendations of Twelveth finance commission.

[12]

वेळ : २ तास

मराठी भाषांतर

गुण : ५०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १. उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(१४)

१) फरक लिहा.

अ) मध्यवर्ती बँक व व्यापारी बँक

ब) संघटीत नाणेबाजार व असंघटित नाणेबाजार

२) गुणात्मक पतनियंत्रणाची साधने

३) सार्वजनिक प्राप्तीचे स्रोत

४) सार्वजनिक कर्जाचे प्रकार

प्र. २. चर्चा करा. (कोणतेही दोन)

(१२)

१) राष्ट्रीयीकरणानंतरची भारतीय व्यापारी बँकांची कामगिरी

२) भारतीय नाणेबाजाराची वैशिष्ट्ये

३) आर्थिक विकासातील भांडवल बाजाराची भूमिका

प्र. ३. स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) कर कसोट्या
- २) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे
- ३) सार्वजनिक कर्जाचे ओझे / भार

(१२)

प्र. ४. वर्णन करा. (कोणतेही दोन)

- १) बहुमुखी पतनिर्मिती प्रक्रिया
- २) मध्यवर्ती बँकेची कार्ये
- ३) प्रत्यक्ष कराचे दोष
- ४) १२ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी

(१२)

[१४]

[१२]

[१३]

[१३]

(४१)

(४१)

प्रश्नांमधील

सूचना : १

१) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

२) सार्वजनिक कर्जाचे ओझे / भार स्पष्ट करा.

३) बहुमुखी पतनिर्मिती प्रक्रिया स्पष्ट करा.

४) मध्यवर्ती बँकेची कार्ये स्पष्ट करा.

५) प्रत्यक्ष कराचे दोष स्पष्ट करा.

६) १२ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी स्पष्ट करा.

७) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

८) सार्वजनिक कर्जाचे ओझे / भार स्पष्ट करा.

९) बहुमुखी पतनिर्मिती प्रक्रिया स्पष्ट करा.

१०) मध्यवर्ती बँकेची कार्ये स्पष्ट करा.

११) प्रत्यक्ष कराचे दोष स्पष्ट करा.

१२) १२ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी स्पष्ट करा.

प्र. ३. स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) कर कसोट्या
- २) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे
- ३) सार्वजनिक कर्जाचे ओझे / भार

[1+]

प्र. ४. वर्णन करा. (कोणतेही दोन)

- १) बहुमुखी पतनिर्मिती प्रक्रिया
- २) मध्यवर्ती बँकेची कार्ये
- ३) प्रत्यक्ष कराचे दोष
- ४) १२ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी

[12]

[12]

[12]

पूण : ५०

(४९)

(५९)

(१२) N.B. : 1) All the questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate marks.

Q. 1. Answer the following. (Any Two) 1) Distinguish between -

- a) Central bank and commercial bank
- b) Organised and unorganised money market
- 2) Qualitative Credit Control measures.
- 3) Sources of public revenue.
- 4) Types of public debt.

Q. 2. Discuss the following. (any Two)

- 1) Progress of Indian commercial banks after nationalisation
- 2) Features of Indian Money Market.
- 3) Role of capital market in economic development.

Q. 3. Explain the following. (any Two)

- 1) Canons of taxation.
- 2) Causes of growth of public expenditure.
- 3) Burden of public debt.

Q. 4. Describe the following. (any Two)

- 1) Multiple credit creation process.
- 2) Functions of central bank.
- 3) Demerits of direct tax.
- 4) Recommendations of Twelfth finance commission.

मराठी भाषेत

वेळ : १ तास

सूचना : १) सर्व प्रश्ने उत्तर देणे आवश्यक आहे. २) उजवीकरील अंक पूर्णपणे पूर्ण करावे.

प्र. १. (नई निर्धारणक) केंद्रीय बँकेचे कार्य

१) केंद्रीय बँकेचे कार्य

२) मध्यवर्ती बँकेचे कार्य व केंद्रीय बँकेचे कार्य

३) सार्वजनिक खर्चाच्या वाढीची कारणे व सार्वजनिक कर्जाचे ओझे / भार

४) बहुमुखी पतनिर्मिती प्रक्रिया

५) मध्यवर्ती बँकेची कार्ये

६) प्रत्यक्ष कराचे दोष

प्र. २. (नई निर्धारणक) वर्णन करा.

१) बहुमुखी पतनिर्मिती प्रक्रिया २) मध्यवर्ती बँकेची कार्ये ३) प्रत्यक्ष कराचे दोष ४) १२ व्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी

N.B.:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Answer the following (any TWO) :

- 1) Role of public sector in India.
- 2) Features of Agricultural Labour market
- 3) Impact of Liberalisation on employment in India.
- 4) WTO and India.

[14]

Q.2 Describe the following (any TWO) :

1. Problems of small scale industries in India.
2. Government Policy for small Scale industries in India.
3. Objectives of Disinvestment Policy in India.

[12]

Q.3 Explain the following (any TWO) :

- 1) Features of India's population
- 2) Causes of unemployment in India
- 3) Labour market segmentation.

[12]

Q.4 Discuss the following :

- 1) Direction of India's Foreign Trade
- 2) Causes of Deficit in India's balance of payments.
- 3) Role of foreign capital

[12]

वेळ : २ तास

मराठी भाषांतर

गुण : ५०

सूचना :-

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात

प्र.१ उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- १) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राची भूमिका
- २) कृषी श्रम बाजाराची वैशिष्ट्ये
- ३) भारतातील रोजगारावरील उदारीकरणाचा प्रभाव
- ४) जागतिक व्यापार संघटना व भारत

(१४)

प्र.२ वर्णन करा. (कोणतेही दोन)

- १) भारतातील लघुउद्योगांच्या समस्या
- २) भारतातील लघुउद्योगांसाठी असलेले सरकारचे धोरण

(१२)

प्र.३ स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

- १) भारताच्या लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये
- २) भारतातील बेरोजगारीची कारणे
- ३) श्रम बाजाराचे विभाजन

(१२)

प्र.४ चर्चा करा. (कोणतेही दोन)

१. भारताच्या परकीय व्यापाराची दिशा
२. भारताच्या व्यवहारशेधातील तुटीची कारणे
३. परकीय भांडवलाची भूमिका

(१२)

Q.2

Describe the following (any TWO):

1. Problems of small scale industries in India.
2. Government Policy for small scale industries in India.
3. Objectives of Disinvestment Policy in India.

Q.3

Explain the following (any TWO):

1. Features of India's population
2. Causes of unemployment in India
3. Labour market segmentation.

Q.4

Discuss the following:

- 1) Direction of India's Foreign Trade
- 2) Causes of Deficit in India's balance of payments.
- 3) Role of foreign capital

वर्त : १ तास

मराठी भाषात

पूर्व : १०

सूचना :-

१. सर्व प्रश्न आत्मनिर्भर आहेत.
२. उच्चविकीरकडिल अंकां पूर्ण दृष्टीने वाचता.

प्र.१ उलट लिहिलेले (निर्दिष्ट) लिहा.

- १) भारतातील कृषि क्षेत्रातील समस्या
- २) कृषि क्षेत्रातील समस्या
- ३) भारतातील उद्योग क्षेत्रातील समस्या
- ४) भारतातील उद्योग क्षेत्रातील समस्या

(४१)